

Regionfrågan i Sverige 1990-2020
– nyregionalism och en ny politisk konsert

Jörgen Johansson

**Förvaltningshögskolan
Göteborgs universitet**

Regionfrågan 1991-2020

- en långbänkarnas långbänk

- Regionutredningen (1992)
- Regionberedningen (1995)
- PARK-kommittén (2000)
- Ansvarskommittén (2007)
- Sjöstrands utredning (2012)
- Indelningskommittén (2016)

En regional samhällsorganisation står färdig (?) 2019
- brytningstid; bokslut och framtidsscenarioer

Regionfrågan – 1985-2020

- två vågor

Våg 1: 1980/90-talet; Industrikrise och strukturomvandling i Europa

Nyliberalismens idéer sveper över västvärlden

Nyregionalismen utvecklas i dess spår:

- från ett industrisamhälle till ett informations- och tjänstesamhälle
- ekonomisk, social och politisk globalisering;
- arbetskraftsintensiva företag till nyindustrialiserade länder
- snabba företagsförflyttningar inom och mellan regioner
- storstädernas roll betonas som tillväxtmotor

Regionalpolitikens nationellt omfördelande ambition ersattes av en politik för inom-regional utveckling

Regional utvecklingspolitik med syftet att skapa ekonomisk tillväxt:

- att satsa på *innovationer och entreprenörskap*;
- regionala innovationssystem/triple-helix/branschkluster
- att kanalisera politik med bas i regionala nätverk, dvs. *en demokratisk idé* om att förankra utvecklingspolitiken bland medborgare, politiska partier, folkrörelser/intresseorganisationer

- Att satsa på *infrastrukturpolitik* för att stimulera företagsrörelser
- Att lyfta fram *större städers betydelse* som drivkraft i ekonomin; nedsipprings effekter även till landsbygden...
- Att anpassa de statligt fixerade länsgränserna efter ett funktionellt regionbegrepp, dvs. *större regioner*
- Att satsa på *kulturpolitik* för att lyfta regionens *attraktivitet* och som en del i näringslivsbefrämjande *kreativa näringar*.

Den regionala utvecklingspolitiken = regional tillväxtpolitik

Politisk vision formulerad som *Den nya politiska konserten*

- Regionernas Europa; nationalstater på utdöende
- Ett federalt Europa; starka regioner – större regioner
- Regionala identitetsprojekt; Tvååkersgränsen; Sill & spettekaka
- Politik i förhandlingsnätverk – ingen överordnad stat
- Utveckling av flernivåpolitik – från EU till kommuner
- Gränsregionala samarbeten

Regionfrågan – 1991-2020

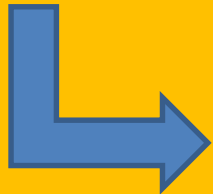
- två vågor

Våg 2: 2000 till 2020

Nyregionalismen är fortsatt stark --- men en del förändringar...

Visionerna förloras;

- nationalstaterna överlevde
- idén om ett federalt Europa tappade lyskraft
- gränsregionala samarbeten tappar kraft (?)
- demokrativisionerna förloras ur sikte

Meritokratiska tendenser;

- en dygd att hålla politiken utanför
- ideal att uppnå konsensus – politiska konflikter bör undvikas

Våg 2: 2000 till 2020

Pragmatiska politikproblem alltmer i fokus:

- Frågan om en Kommunernas Region
- Den regionala statliga förvaltningen
- EU-systemets integration
- Problem förknippade med 'projektifiering'
- Hållbarhetsfrågor; klimatfrågan alltmer betydelsefull
- Relationen stad och land uppmärksammas alltmer
- Integrationsfrågan/segregationsproblem